

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

FACTSHEET

Openbare orde en veiligheid ten aanzien van noodopvang vluchtelingen

In deze factsheet wordt beschikbare informatie gebundeld voor wat betreft openbare orde en veiligheidsaspecten ten aanzien van noodopvang van vluchtelingen. Op basis van vragen en antwoorden vanuit het Ondersteuningsteam Asielzoekers en Vergunninghouders (OTAV) zal deze factsheet geüpdate worden. Deze factsheet is een coproductie van de VNG en het NGB en met medewerking van het LOCC tot stand gekomen.

Onderscheid tussen verschillende vormen van opvang

- *Crisisnoodopvang*: locaties (sporthallen e.d.) die normaal voor incidenten, rampen of crisis worden gebruikt door bevolkingszorg. Op 18 september 2015 is oproep gedaan aan gemeenten om deze aan te leveren. Deze opvang is bedoeld voor in beginsel 72 uur, waarna de vluchtelingen kunnen doorstromen naar de andere vormen van opvang waar COA mee bezig is. Crisisnoodopvang die langer dan de genoemde 72 uur beschikbaar is, is noodzakelijk (bron: LOCC, COA en V&J).
- *Noodopvang*: hallen en locaties voor paviljoens voor de duur van zes tot twaalf maanden met een opvangcapaciteit voor tussen de 300 en 600+ bewoners (getallen zijn indicatief, daarom gaarne altijd in overleg met COA). Bij voorkeur in de directe nabijheid van een mogelijke tijdelijke of reguliere opvanglocatie. (bron: COA)
- *Tijdelijke opvang*: Recreatieparken, migrantenhuisvesting of vergelijkbare accommodaties waarvan de exploitatie deels door de verhuurende eigenaar wordt gevoerd. Dit voor de duur van één tot twee jaar met een opvangcapaciteit van 300 tot 800+ bewoners (getallen zijn indicatief, daarom gaarne altijd in overleg met COA). (bron: COA)
- *Reguliere opvang*: Een asielzoekerscentrum (azc) dat door het COA wordt geëxploiteerd voor een termijn vanaf twee jaar met een opvangcapaciteit van 300 tot 1500+ personen (getallen zijn indicatief, daarom

gaarne altijd in overleg met COA). Bij deze termijnen kan het COA investeren en is een financieel verantwoordelijke exploitatie mogelijk die voldoet aan ons politiek gedragen plan van eisen. (bron: COA)

De gemeente is verantwoordelijk voor de inrichting van – en de dagelijkse gang van zaken rondom crisisnoodopvang. COA is verantwoordelijk voor de overige vormen van opvang, zoals hierboven beschreven.

Hieronder geven we aandachtspunten voor openbare orde en veiligheidsaspecten ten aanzien van de crisisnoodopvang. In sommige gevallen zullen deze ook toepasbaar zijn op andere vormen van opvang.

Besluit crisisnoodopvang

De bevoegdheid om acute noodopvang - voor kortere duur - te realiseren, ligt besloten in artikel 5 Wet Veiligheidsregio's. Op basis van de brandbrief die vanuit het ministerie van Veiligheid & Justitie is gestuurd aan de voorzitters van de Veiligheidsregio's, wordt algemeen het principe gehanteerd dat het in dit geval om crisissituaties of het voorkomen daarvan gaat, die het besluit voor acute opvang bij de burgemeester neerleggen. Dit is in lijn met de Memorie van Toelichting van de Wet Veiligheidsregio's (bron: VNG).

De locatie

- De gekozen locatie komt over het algemeen uit lijst beschikbare opvanglocaties uit crisisplannen van gemeenten. Als dit inderdaad zo is, kijk dan ook naar andere afspraken die in de vorm van convenanten al zijn gemaakt met deze opvanglocaties (bron: VNG).
- Voor zover het een niet bekende locatie betreft en er gereede twijfels bestaan over de betrouwbaarheid van de verhuurder/uitbater, deel deze in driehoeksverband met OM en politie (bron: VNG).
- De verantwoordelijkheid ligt bij de gemeente: het betreft een zelfvoorzienende locatie die moet worden aangeboden, waarbij de gemeente zorgt voor de inrichting van de ruimte, catering en toezicht. (Bron: COA).
- Aan de crisisnoodopvang worden er geen nadere eisen gesteld dan bed, bad en brood. Met andere woorden er wordt van uitgegaan dat er naast slaapvoorzieningen sanitaire faciliteiten zijn en dat voedselvoorziening mogelijk is (Bron: COA).
- Los van het besluit om crisisnoodopvang te realiseren, zullen mogelijk ook andere besluiten moeten worden genomen. Denk aan een gedoogbeschikking tav de Ruimtelijke Ordening of tijdelijke gebruikersvergunning tav de brandveiligheid (Bron: VNG & LOCC).
- Betrek waar nodig kennis en expertise van de hulpdiensten (Bron: VNG).
- Het LOCC streeft erna om 72 uur van tevoren een voorwaarschuwing aan de gemeente te geven dat er gebruik gemaakt gaat worden van de crisisnoodopvang (Bron: LOCC).

Het in gebruik nemen van de locatie

- De gemeente is verantwoordelijk voor de beveiliging in de locatie
- Als voorzieningen niet voorhanden zijn (bijvoorbeeld bedden):
  - Vraag eerst binnen de Veiligheidsregio aan andere gemeenten of aan bevolkingszorg of bedden en dergelijke regionaal zijn uitgeput. (Bron: LOCC)
  - Indien er regionaal geen voorraad meer is loopt de bijstand aanvraag via artikel 51 Wet veiligheidsregio's formeel door voorzitter veiligheidsregio. Als praktische richtlijn is het handig via de gepiketteerde bevolkingszorgfunctionaris hetzij de coördinator bevolkingszorg, contact op te nemen met het LOCC. Het LOCC coördineert het bijstandsverzoek. Zie ook: <https://www.nctv.nl/onderwerpen/crisisbeheersing/operationele-coördinatie/bijstand/index.aspx>. (Bron: LOCC)
  - De landelijke voorraad is niet onuitputtelijk. Indien er op dat moment geen bedden in de voorraad, meldt het LOCC dat in LCMS. (Bron: LOCC)
- Indien een gemeente een contract heeft met het Nederlands Rode Kruis, kan het Nederlands Rode Kruis ondersteunen met vrijwilligers. Echter, ook deze capaciteit is niet onuitputtelijk (bron: NRK en LOCC).

Omgeving van de locatie

Bespreek in driehoeksverband noodzakelijke (extra) inzet van politie.

Heb aandacht voor eventuele overlastvormen als:

- verkeer (inclusief aan- en afvoer van hulpgoederen door betrokken burgers), rommel, hinderlijk ophouden, hangen etc.

Communicatie / inspraak omwonenden

- Ten aanzien van crisisnoodopvang zal de burgemeester algemeen worden gezien als het aanspreekpunt.
- De gemeente is verantwoordelijk voor de communicatie naar inwoners. Het COA is op dit moment, mede vanwege capaciteit, niet in staat om een bijdrage te leveren in de communicatie rondom een crisisnoodopvanglocatie.
- Besef dat maatschappelijke onrust mede kan worden aangewakkerd door niet-inwoners, die zich in het lokale debat mengen (op bijeenkomsten, in de lokale pers, ter plaatse).

Algemene bevoegdheden

- Voor zover er ongeregelde optreden of de dreiging daarvan, val dan terug op de reguliere bevoegdheden (bijvoorbeeld lichte bevelsbevoegdheid, gebiedsverbod of de Voetbalwet). Dit gaat dan met name om onrust op de locatie en maatschappelijke onrust in de omgeving van de opvanglocatie.
- Besef dat op individueel niveau mogelijk nog veiligheidsvraagstukken leven. NCTV heeft aangegeven dat vermeende radicalisering niet aan de orde lijkt te zijn. Wel is er kans op posttraumatische stressstoornissen vanwege de geschiedenis van vluchtelingen die in het publieke domein mogelijk tot uiting komen.